

הלכות פסח סימן תמו

צ' דריש בחשוכה (קה) **פטל** (מג) [נג] **בששים** (ובפחות מששים (קו) סגי לה בהשלכת הנאת האסור לים (מד) הפלח (הג"מ ס"א): **לב** **המזין** (מה) **גקשה**, **אפלו בעינה**, (קז) **אינו אסור** (מו) [נטו] **בהנאה אחר הפסח**. **והפיריאו"ש** **המזין גמור הן ואסורים בהנאה אחר הפסח**: הגה יש נמנעין לשחוק על השלחן עם קלפים הנקראים קרטיין בפסח, דחוששין (קה) **שמה** יפל ממזין גקשה שבתן לתוף מאכל (נסקי מהר"א סימן קפז):

שערי תשובה

טעם לפנים, נראה דו לאסור תוף הפסח ולהטירו אחר הפסח, ע"ש: [מג] **בששים**. עכ"ה. וכן גר"ב מ"ה סימן עח שאם נהפך ג' שעות ע"י המלחה שלא ידע שלא נכרי בעה"ב (בפסח) [קדם הפסח], בטל ברוב, שיש להמך על המג"א, ומכ"ש אם היה בפסח בפסח ביד א"י על אחריותו, ע"ש. ומ"ש בה"ט פדון שמרישכר כו', ע"ן לקמן סימן מחו בשמרישכר שלקחו ושלחו אחר הפסח משפאל ממנו, ע"ש, ובי"ש בשמרים שנהגו לתוף חבית שבה, ע"ש: [נטו] **בהנאה**. עכ"ה. וע"ן לקמן סימן תנג ס"ק ג ד"ה להדליק. והבשרית שפיראפרים סימן ו אסור להדליק בתמאה של א"י שצריך לתן לחובו קטח שמקלט את הפסלת והקטח קטח א"י הוא לחות, ע"ש, וע"ה ס"ח סימן יג, וע"ן דחקיזקב ס"ק בו שחולק ע"ז וקטב דבהנאה מטר, ע"ש:

באר היטב

(נג) **בששים**. והו דעת הטור, אבל כל הפוסקים כתבו דלא בעינן ס', לכן נ"ל להקל לא הפסיד אפלו פחות ס' רק שנתערב ברוב מטר אפלו באכילה, אחרונים ווע"ן ס' אכ"ה ס' ע"ד שנתערב דעת הטור להלכה, ע"ש באריכות בספר מג"א א"ר דמוס ס' פ"ד, ואם האסור הוא דבר המצמיד וכה"ג, ע"ל סימן תמב ס"ק יא. שמרישכר שעבר עליהם הפסח וחמץ בהם עשה אסור, ר"מ לובלין סימן קכא וע"ה י"ד סימן קכג ס"טו **רקש"ד** [שם]. קטב א"ז: זקני הנאון ז"ל פסק בהמאה ששנה קה פת או קטח ועבר ושתה תוף הפסח, וילוף הנאת פסח או הקטח לים או לפנה דמטר התמאה לא"י, וקטב הח"י פסימן חמב דמינו שנתערב מים עם התמאה, דא"כ הוי מירפוח ראינו בחמץ, ע"ש, וכן פסק בהמאה פסולה שפמצאת אחר הפסח דלשליף הפסל וגם הנאת הכליעה מאסור בפרטתה והשאר יקטר לא"י, אבל אם היה ס' במאה נגד הפסל ושלף הפסל לים והשאר מטר אף באכילה, וה"ה בחשה הממצאת במאה אפ"ה, אבל בנפחתה אסורה לזולת פלה בהנאה, והח"י פסימן תסא מקל אחר הפסח, ע"ש: (נד) **המלח**. וקטר אף באכילה בנהערב לאחר פסח, משא"כ בנהערב קדם פסח כפחות מס' דאסור, עמ"א, וע"ל סימן חמב ס"ק א: (מה) **גקשה**. שהרי לא עבר על ב"י מן התורה, ואם נהערב תוף הפסח, ע"ן לעיל ס"ק ח: (מו) **בהנאה**. אבל באכילה אסור אם הוא בעינה, ח"י. ומ"א קטב דאפלו באכילה שרי, והא דנקט בהנאה משום דחמץ גקשה לא חזיא לאכילה, ע"ש. קטב מהר"ל שאין להדליק בשמרים מקטניות מטעם חמץ, ושל"ה כתב: היה ברות של שמן לראות בקדרות, מאחר שלא נהרין מקל"ח חמץ כשעשו הנרות, אלא יקחו חר של שנה או של שמן, ע"י סימן תנג ס"א, ועשו"ה ש"א ס"ו, וכן ח"י סימן זה ס"ק כו:

באר ה"לכה

עובר גם על פחות מוכות, ואפשר דגם הגר"א סובר דעובר בכל נאפה אף אפחות מפזית, אבל זהו דוקא כשהוא בעין ולא על"י פירובות, וצריך ע"ן למשפ"ה:

משנה ברורה

צט סעיף ו, ע"ן שם¹⁵²: (קה) **פטל בששים**. כל זה (קעד) **בשנתערב** **לה בלח** או **בש בלח**, דשעור בעלמא בגותן טעם, אבל אם נתערב נבש בנבש בכל הגי גוני שצ"ר היתפטר, אפלו חד ברה"י בטל ומטר לאחר הפסח באכילה¹⁵³. ווע, דא"פ בתרא שצ"ר המחבר, שנתערב לאחר הפסח ומצריך גם בו ששים, (קעה) והו על"פי דעת הטור, אבל בפה פוסקים חולקין על זה וסב"ר זהו דלשנתערב לאחר הפסח בין במינו בין שלא במינו, ברבא סגי, דלא קנסו לאסור בנהערב לאחר הפסח ששהתור רבה עליו, וקתבו האחרונים, דבמקום הפסד מרבה או שעת הדחוק יש לסמוך להקל: (קו) **סגי לה וכו'**. ומטר על"י י"נה (קטו) אף באכילה¹⁵⁴; ודוקא בא"פ שלישי שצ"ר המחבר (קעו) דהיגו שנתערב לאחר הפסח, אבל אם נתערב קדם הפסח וכל"שפן תוף הפסח, דצ"ב על המעורבות בכל נאפה, אינו מטר לאחר הפסח על"י פדון (קעט) אלא בהנאה ולא באכילה, דטעם חמץ קטעים. עשה שנתמחה בשמרישכר שעבר עליו הפסח, אף על"פי שיש בה ששים נגד השמרים אסורה אפלו בהנאה, (קעט) דשמרים הוי דבר המצמיד ולא בטיל אפלו באלף והוי פאלו פלה אסור¹⁵⁵, (קפ) ומפל מקום במקום הפסד מרבה יש להתירו בהנאה על"י שליף הנאת האסור לים הפלח, (קפא) וכן יכול למכרו לעכו"ם, ולא יקבל ממנו רק שלשעור עשה בלא השמרים. קטר לתן (קפג) לתוף היין חלכ"ח חשה או חלכ"ב בהמה כשיש ששים כנגדו לתקנו שיהיה צלול, ולא חוששין שמה יאכל עם בשר או בפסח, דא"פ אם לשפח ויאכל ליכא אסורה פ"ן שפ"ב נתפשל, ואין כאן משום מבטל אסור לתכחלה פ"ן שאין פנחו לבטל רק לתמן היין: **לב** (קז) **אינו אסור בהנאה**. מפני שלא עבר על אסור של תורה לא קנסוהו חכמים, וקטב הפג"א אברהם דהוא היין דאפלו באכילה שרי, אף מפני שגקשה אינו ראוי לאכילה לפיכך נקט בהנאה, אבל רב (קפג) אחרונים סב"ר דבאכילה אסור, דמפל מקום שם חמץ שעבר עליו פסח על זה החמץ: (קה) **שמה יפל וכו'** לתוף המאכל. ובדיעבד אם נפל ויש ששים כנגדו, יש דעות בין אחרונים אם אסור במשהו¹⁵⁶, וע"ן לעיל במשנה ברורה סעיף קטן ט"ו¹⁵⁷, (קפל) ולשהותו עד לאחר הפסח, לכלי עלמא שרי:

שער הציצין

(קעד) ס"ז וש"א: (קעה) מנדאברהם. והנה משה משמע דהטור יחיד בזה, אבל זה אינו, דהובא בחדושי הרי"ף"א בשם רבו הכ"ה ז"ל גס"פן דבס"ן בשאינו מינו בעינן דלכטול טעמא ונהנו בששים, והטור הלא מ"ר גס"פן במין בשאינו מינו, דמין במינו אפלו נהערב תוף הפסח וצ"ב הפסח גס"פן שעורו ברבא: (קעו) מגן אברהם וש"א: (קעו) והינו לדעת הטור ושלחן ערוך דבעינן ששים: (קעט) מגן אברהם וחקי"זקב בר"ש סימן חמב ואל"ה רבה ופג"א א"ף ומקוריים ומ"א א"ד, וא"ף דמ"ש"ו משמע דמהיר אפלו באכילה לא רצייתו להם כן מפני שהרבה אחרונים הג"ל הסכימו עם הפג"א אברהם, וגם מהפ"ח משמע דמחמיר באם היה צו"ת ווע"ן בבאור הגר"א דמוכח מדבריו דלהגות מ"מנוי מטר על"י פדון אף באכילה לאחר הפסח ואף שנתערב תוף הפסח, וצריך ע"ן, דלפי מה שהעתיק הבית"ר סוף מבאר וסב"ר לה דאינו מטר רק בהנאה ולא באכילה: (קעט) מגן אברהם בשם מהר"ם לובלין: (קפ) חקי"זקב בס"ן סוף סעיף קטן טז ומקוריים והגר"ו ומ"א א"ד: (קפא) הגר"ו: (קפג) מגן אברהם ומקוריים והגר"ו והמכת"א א"ד בכלל זה, דלא כצמח"צ דק חקי"זקב: (קפג) חקי"זקב ופ"ר מ"ש ואל"ה רבה והגר"ו ומקוריים: [והנה אף דבבאור הגר"א משמע גס"פן בתחלה דבריו דמגן אברהם דא"פ לטלח בין אכילה לתנאה, אבל בסוף דבריו מפקפק בעצם הקמה, ע"ן שם]. וע"ן באל"ה רבה שצ"ר, דאם נסבר בגקשה דאסור באכילה אף דלא עבר בכל נאפה, הוא היין בתין שנתערב קדם פסח ברב, אף דמן התורה נתפשל ולא עבר בכל נאפה, מפל מקום לאחר הפסח אסור באכילה, וקטר פתחתי לצ"ל דשארי אחרונים אין סוכרין פו: (קפל) דגקשה על"י פירובות לכלי עלמא מטר לשהותו, ובפ"ל בר"ש סימן תמב:

הַלְבוֹת פֶּסַח סִימָן תְּמוּ

ביאורים ומוספים

לאחר הפסח, אין הולכת הנאת האיסור לים המלח מעילה להתיר באבילה.

[משנ"ב שם]

וְהָיָה קְאֵלָיו פְּלֵה אֶסוּר¹⁵².

152) וכתב החזו"א (שם ס"ק כד), שמשמע שדין זה הוא אף לדעת הפוסקים [שהביא המשנ"ב (בס"ק קה)] שחמץ שהתערב לאחר הפסח אין צריך ששים כנגדו, אלא די ברוב היתר [אפילו בתערובת של מין בשאינו מינו]. והוסיף, שלפי זה מבואר ש'מעמיד המור מינותן טעם', שכן חמץ לאחר הפסח בטל ברוב גם אם הוא נתן טעם, ואין הוא בטל ברוב אם הוא מעמיד. וכתב החזו"א שצ"ע מנין ראו לחדש דבר זה בלא מקור מהגמרא.

[משנ"ב ס"ק קח]

לֹשׁ פְּעוֹת בֵּין אֶתְרוּגִים אִם אוֹסֵר בְּמַשְׁהוּ¹⁵⁶.

156) ואם מתחילה הניח משהו חמץ נוקשה במקום שהוא מתערב במאכל בפסח, כתב לעיל (ס"ק עב) שהרי זה בכלל מבטל איסור לבתחילה, אף על פי שאין מטרת הנחתו שם כדי לבטלו, והרי הוא אסור לדעת הכל. וראה מה שכתבנו שם שהחזו"א חולק.

[משנ"ב שם]

וְעֵין לְעֵיל בְּמַשְׁהוּ בְּרוּרָה סְעִיף־קָטָן טו¹⁵⁷.

157) שם כתב שבשעת הרחק יש לסמוך על דעת המקילים הסוברים שחמץ נוקשה אינו אוסר במשהו.

[משנ"ב ס"ק קד]

וְדִינוּ בְּמִבְאָר בְּיִזְהֵר־דְּעָה סִימָן צִט סְעִיף ו, עֵין שָׁם¹⁵².

152) שם מבואר שאפילו איסור דרבנן אסור לבטל לכתחילה. ומימ כתב השו"ע שם שאם הוא התערב [שלא בכוונה] בדבר אחר, ולא היה די בהיתר כדי לבטל את האיסור, מותר להוסיף מההיתר כדי שהאיסור יתבטל, והרמ"א שם חולק וסובר שאף להוסיף אסור.

[משנ"ב ס"ק קה]

אֶפְלוּ תַד בְּתָרֵי קָטָל וְהָמָר לְאַחַר הַפֶּסַח בְּאֶכִילָה¹⁵³.

153) והחזו"א כתב (או"ח סי' קיט ס"ק כב ד"ה ותערובות וס"ק כג) שההיתר של תערובת חמץ שעבר עליו הפסח הוא רק כשהחמץ נימוח בתוך התערובת, אבל כשהחמץ בעין, הרי הוא אסור אף אם הוא מעורב בדברים אחרים [וכתב שכן כתב הבי"ח בס"י תסז בשם המרדכי בשם הראב"ה, ושלא מצינו בראשונים מי שחולק על דין זה], לפיכך כתב החזו"א שאף על פי שכשהחמץ התערב קודם פסח אפשר שיש להקל בדעת הסוברים שבפסח עצמו אינו חוזר וניעור [במבואר בשו"ע לעיל (ס"ד), ומשנ"ב שם (ס"ק לג)], מ"מ אם הוא התערב בפסח עצמו הרי הוא אסור לאחר הפסח.

[משנ"ב ס"ק קו]

וְהָמָר עַל־דִּירָה אֶף בְּאֶכִילָה¹⁵⁴.

154) והחזו"א כתב (או"ח סי' קיט ס"ק כג), שאף אם החמץ התערב

